

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Лосієвська О. Г., Ляшко А. О. Сімейна медіація як альтернативний спосіб вирішення суперечок.....	58
Марценюк М.О. Моделі супроводу навчання студентів з інвалідністю.....	60
Марценюк М.О., Богдан Ю.В. Дослідження рівня розвитку асертивності підлітків.....	62
Марценюк М.О., Васько Х.І. Формування психологічних чинників булінгу серед учнів підліткового віку.....	64
Марценюк М.О., Мерчук-Тарасова Ю.В. Функції і специфіка передшлюбного періоду в життєвому циклі сім'ї.....	67
Пелешенко О.В., Ільченко О.В. Селфхарм. Аутоагресивна поведінка – проблема сучасності.....	69
Подорожний В.Г., Нетичук Ю.М. теоретичний аналіз феномену відчуження у студентському віці.....	71
Прокопович Л.С. Мовне вираження емоцій у романі т. П'янкової «чужі гріхи».....	73
Столяренко О. Б., Куриця А.І. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах сучасної сільської школи.....	75
Фенчак Л.М. Детермінанти оновлення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів.....	77
Штих І.І., Динис А.В. Запобігання булінгу в закладах освіти: психолого – педагогічний аспект.....	79
Штих І.І., Дудаш К.М. Дослідження міжкультурної компетентності особистості: теоретичний аспект.....	81
Щербан Т.Д., Варга В.С., Кисляк Н.С. Особливості прояву тривожності у старшокласників.....	83
Щербан Т.Д., Брецько І.І., Халаїм О.А. Виникнення образи у особистості, як деструктивна форма поведінки.....	85
СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	88
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРІ	
Алмашій І.І. Екоспрямованість в управлінні колективом.....	88
Бабатіна С.І. Особливості психологічної стійкості особистості у зрушеній системі життєздійснення.....	89
Барчі Б. В., Гичка І. А. Особливості психологічного стану здобувачів освіти в період дистанційного навчання.....	91
Барчі Б. В., Митровці В.М. Психологічний самозахист в кризових ситуаціях.....	93
Барчі Б. В., Скиба В.М. Психологічне благополуччя в період пандемії.....	95
Bidasiuk N. V. Preparing graduate students to online job interview.....	98
Воронова О.Ю., Біша Х.В., До проблеми самореалізації молоді в освітньому процесі.....	100
Галецька І. І., Кліманська М. Б., Перун М. Б., Кліманська Л. Д. Дистанційне навчання як норма реальності.....	102
Горшкова Г. В. Особистісне зростання майбутніх вчителів-логопедів у постковідному освітньому просторі.....	104
Коломієць Л. І. , Гринчак Ю. В. Емпіричні показники оптимізму осіб юнацького віку.....	106
Корнієнко І.О. Посттравматичний стресовий розлад в наслідок пандемії у медичних працівників.....	108
Моргун А.В. Завдання та принципи побудови бібліотерапевтичного процесу.....	109
Педоренко В.М. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів у постковідний період.....	111
Пелешенко О.В., Іванова К.І. Вплив особистісної тривожності на процес адаптації у зв'язку з запровадженням дистанційного навчання під час пандемії covid-19.....	113

У юнаків у порівнянні з підлітками виражені також статеві та індивідуальні відмінності в ступені тривожності і в характері факторів, що її викликають успішність серед ровесників, особливості самооцінки, тривожність, що пов'язана з типом нервової системи. На думку І.Кона, це підтверджує теорію В.С.Мерліна про становлення інтегральної індивідуальності.

Л.Божович, характеризуючи соціальну ситуацію розвитку старшокласників вказує, що вибір подальшого життєвого шляху, самовизначення являє собою афективний центр їхньої життєвої ситуації [1].

Отже, тривожність старшокласників може бути зумовленою в першу чергу вирішенням основної проблеми даного віку – побудові життєвої перспективи, а саме усвідомленням власних можливостей щодо її реалізації (або щодо реалізації життєвих цінностей).

Література

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1968. - 398 с.
2. Кондам О. Хвилювання: страх перед випробуванням. - К.: Рад. шк., 1981.- 186с.
3. Ремшмидт Х. подростковый и юношеский возраст. проблемы становления личности. - М.: Мир, 1994.- 147с.
4. Фельдштейн Д.И. Психология развития личности в онтогенезе. - М.: Педагогика, 1989. - 208 с.
5. Формирование личности в переходный период от подросткового к юношескому возрасту / Под ред. И.В.Дубровиной. - М.: Педагогика, 1987. - 181 с.

УДК [159.923:316.624.3:364.634]:316.62

ЩЕРБАН Т.Д., БРЕЦКО І.І., ХАЛАЇМ О.А.
Мукачівський державний університет

ВИНИКНЕННЯ ОБРАЗИ У ОСОБИСТОСТІ, ЯК ДЕСТРУКТИВНА ФОРМА ПОВЕДІНКИ

Перший хто дослідив деструктивність це З. Фрейд, який запропонував теорію прагнення до смерті. З точки зору цієї теорії, деструктивна поведінка - це поведінка, яка відрізняється від нормальні і спрямована на саморуйнування і, як наслідок, тягне за собою погіршення якості життя індивіда. Дослідженнями феномена деструктивності також займався Е. Фромм, він вважав, що деструктивна – це перш за все агресивна людина. Агресія може бути доброякісною, тобто служити природним інструментом життя, або злякливою, неадаптивною, яка несе соціальну і біологічну шкоду.

В основі деструктивного спілкування може лежати чимало особистісних рис: лицемірство, хитрість, схильність до наклепів, мстивість, уїдливість, цинізм, святенництво. Будь-яка форма деструктивного спілкування: чи то особиста матеріальна вигода, чи то несвідома мотивами самоствердження, зловтіха, помста, суперництво, брехня, обман, зачіпає обидві сторони, нерідко

втягуючи в цю деструктивну взаємодію багато людей, заражаючи їх негативними емоціями [2].

На думку С. О. Гарькавця образа знаходиться в основі різних форм деструктивної активності людини. Наприклад, мстивість, яка завжди детермінована образою на іншого або інших за його/їх «несправедливий» успіх або вдачу, або власну неефективність та провали. Також автор зазначає, що у повсякденному житті ми часто стаємо свідками інфантильних деструктивних реакцій оточуючих, в підґрунті яких знаходиться почуття образи на близьких, друзів, на різні соціальні інституції, їх дії або бездіяльності, що трактуються як причини їх засмучень та невдач.

Якщо підходити з позиції психодинамічних характеристик особистості, то холерична натура будь-яку образу розглядає з позиції якогось «наїзду», спроби отримати над ним переваги та реагує швидко, емоційно та агресивно, через власну імпульсивність буде намагатися відновити «справедливість» за допомогою відкритої агресії. Сангвінік образу сприймає як загрозу високому статусу, реагує стенично, сильно, послідовно, доки не доб'ється бажаного результату за допомогою аргументації, комунікації з кривдником та самим собою (переосмислення подій). Флегматична натура – накопичує образи, вони бувають глибокими, «законсервованими» через ригідність та косність суб'єктивної картини світу хоч і схильна до агресії, але більш підготовлена та поміркована. Меланхолік страдає через порушення своєї й так крихкої психічної рівноваги та буде прагнути захистити власне «Я», уразливу самооцінку та сумнівний авторитет. Він як би закривається у собі, переживає образу та клопітливо обмірковує план із позбавлення кривдника якоїсь переваги за рахунок непрямого впливу або бездіяльності [1].

До розряду деструктивної поведінки в психоаналізі образа тісно пов'язана з поняттям нарцисизму. Х. Хензелер [5], вказує на те, що саме «образу» є мірою що визначає норму або патологію нарцисичної системи регуляції особистості. Він розглядає три реакції на образу: зрілу, незрілу і патологічну. Зріла реакція на образу полягає в спробі оцінити ситуацію, себе і свого кривдника, адекватно заперечити проти несправедливої критики. Незрілу реакцію Х. Хензелер розглядає у зв'язку з сильною образою або як реакцію людини з нарцисичними порушеннями, яка надзвичайно образлива. Нарцисична особистість, котра переживає образу, використовує захисні механізми, такі як регрес і заперечення – «заперечення хворобливої реальності» і підкріплення заперечення через ідеалізацію власної особистості. Стосовно теми патологічної реакції на образу, Х. Хензелер говорить вже про клінічну патологію і передбачає, що неможливість здолати свої фантазії про об'єкт приводить до іпохондрії, деперсоналізації і повної самотності [5].

Аналіз великої кількості літератури дозволяє з'ясувати, що більшість авторів традиційно відносять образу, до деструктивної форми поведінки, що визиває: саморуйнування [4], спонукання до агресії, прояв психологічного захисту, до руйнування цілісності особистості, негативні емоції, психологічний вплив, агресивність, агресивну поведінку, мстиві спонукання, страждання, емоційні переживання [2], втрата важливого [3], роздратування,

обурення, злість, бажання помститись [1], руйнування власної гідності, розчарування, клінічну патологію, іпохондрію, деперсоналізацію, предісторію до самогубства, регрес [2]. Надано погляди на «образу» з позиції психоаналізу, гештальт-терапії, біхевіоризмі тощо.

Література

1. Гарькавец С. А. Особенности возникновения и проявления обиды на разных этапах онтогенеза личности / Гарькавец С. А., Яковенко С. И. // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – Сєвєродонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2015. – Т. 2., №3(38). – С. 105-116.

2. Куницина В. Н. Межличностное общение / В. Н. Куницина, Н. В. Казаринова. – СПб. : Питер, 2001. – 280 с. – (Серия "Учебное пособие").

3. Платонов Ю.П. Социальная психология поведения: Учебное пособие/ Ю.П.Платонов Ю.П. – СПб.: Питер, 2006. – 464с.

4. Фрейд З. Печаль и меланхолия. В кн.: Психология эмоций. Тексты / Под ред. В.К. Виллюнаса, Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – С. 203 – 21.

5. Хензелер Х. Теория нарциссизма [текст] / Хензелер Х. // Энциклопедия глубинной психологии. – М. – Т.1. – С.463 – 483. – С. М., 1998.

СЕКЦІЯ 2

ПСИХОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРІ

УДК 159.9:316.4

АЛМАШІЙ І.І.
Мукачівський державний університет

ЕКОСПРЯМОВАНІСТЬ В УПРАВЛІННІ КОЛЕКТИВОМ

Сьогодні все більше приділяють уваги питанням управління колективом та його вплив на природне середовище. Людський фактор стає вирішальним у вмілому управлінні організацією. В кожному конкретному випадку управління в будь-якій сфері діяльності та успіх функціонування організації залежить від особистих якостей менеджера, від його вміння працювати з людьми. Важливим для менеджерів є розуміння потреб та запитів не тільки споживачів але й підлеглих, вміння правильно оцінити потенціал та індивідуальні особливості працівників і врахувати концепцію сталого розвитку природного середовища. Важливою характерною особливістю діяльності сучасних організацій для ефективної діяльності та досягнення максимальних результатів поставлених цілей з врахуванням параметрів природного середовища. Для цього необхідна екопрофесійна компетентність як змістовий прояв екологічної культури керівника.

У формуванні екологічної культури особистості використовується найбільш поширена виховна модель з врахуванням трьох компонент: інтелектуальної, мотиваційно-ціннісної та поведінково-діяльнісної. Інтелектуальна компонента є змістовним наповненням екологічної культури особистості. Часто в діяльності керівників організацій використовує методичні рекомендації загального зразку як еталон, де в свою чергу не враховано місцеві особливості. Це знижує виховний потенціал у формуванні екологічної культури молоді на місцевому та регіональному рівні [1, с. 9].

Найбільш відома періодизація розвитку людини як суб'єкта діяльності запропонована С.Д. Максименком [2, с. 27]. Відповідно представлених автором етапів процесу професійного становлення можна представити алгоритм формування екопрофесійних якостей у наступному виді:

1. стадія «оптації» - характеризується підготовкою до життя, до праці, підготовкою свідомого й відповідального планування;
2. стадія адепта – професійна екопідготовка (формування змістової компоненти екопсихологічних знань з врахуванням основних положень сталого розвитку природного середовища);
3. стадія адаптанта – входження в професію після завершення професійного становлення (стадія триває від декількох місяців до 2–3 років);

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>